

การศึกษาการขอรับรองในภาษาไทย

A Study of Making Requests in Thai

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีและรูปแบบภาษาที่แสดงการขอรับรอง รวมถึงวิเคราะห์การขอรับรองที่แปรตามปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟัง และความยากง่ายของเรื่องที่ขอรับรอง ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างคนไทย ที่เป็นอาจารย์และนักเรียน จำนวนกลุ่มละ 50 คน

ผลการศึกษาการขอรับรองในภาษาไทย พบว่าแบ่งได้เป็น 2 กลวิธีใหญ่ ได้แก่ การขอรับรองอย่างตรงไปตรงมา และการขอรับรองอย่างไม่ตรงไปตรงมา การขอรับรองอย่างตรงไปตรงมานั้นแบ่งเป็นกลวิธีย่อยได้อีก 2 กลวิธี ได้แก่ การขอรับรองที่ไม่มีส่วนตกแต่ง และการขอรับรองที่มีส่วนตกแต่ง การขอรับรองที่มีส่วนตกแต่งมีกลวิธีแยกย่อยออกได้อีกเป็น 8 กลวิธี ได้แก่ การลดความรุนแรงของสถานการณ์ การยกย่องและให้เกียรติผู้ฟัง การแสดงความเป็นกันเอง การเสนอทางเลือก การแสดงความเกรงใจ การแสดงเหตุผล การเสนอข้อแลกเปลี่ยน และการสำนึกบุญคุณ ในด้านรูปแบบภาษา พบว่า การขอรับรองอย่างตรงไปตรงมาชนิดที่ไม่มีส่วนตกแต่งจะมีกริยาที่บ่งเจตนาขอรับรอง ส่วนชนิดที่มีส่วนตกแต่งจะมีกริยาบ่งเจตนาขอรับรองและตกแต่งด้วยการใช้คำต่างๆ ในขณะที่การขอรับรองอย่างไม่ตรงไปตรงมาจะมีรูปแบบภาษาที่บ่งเจตนาขอรับรอง ผลการศึกษาการขอรับรองที่แปรตามปัจจัยด้านสถานภาพสังคมของผู้พูดกับผู้ฟัง และความยากง่ายของเรื่อง พบว่า ไม่ว่าผู้พูดจะมีสถานภาพ

เช่นใด และขอร้องด้วยเรื่องที่ง่ายหรือยาก ต่างก็นิยมใช้การขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่มีส่วนตกแตงมากที่สุด ตามด้วยการขอร้องอย่างไม่ตรงไปตรงมา และการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่ไม่มีส่วนตกแตง ตามลำดับ แต่จะพบว่า การขอร้องอย่างไม่ตรงไปตรงมานั้นจะมีจำนวนการใช้มากขึ้นเมื่อผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเรื่องขอร้องเป็นเรื่องยาก ส่วนการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาชนิดที่ไม่มีส่วนตกแตงจะมีจำนวนการใช้มากขึ้นเมื่อผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาทฤษฎีและรูปภาษาที่แสดงการขอร้องในภาษาไทย รวมถึงศึกษาการขอร้องที่แปรไปตามปัจจัยด้านสถานภาพ และความยากง่ายของเรื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจลักษณะการใช้ภาษาเพื่อแสดงเจตนาขอร้องของคนไทย รวมถึงอิทธิพลจากปัจจัยบางประการที่ทำให้เลือกใช้การขอร้องแตกต่างกันออกไป

ผลการศึกษาพบว่า ทฤษฎีการขอร้องในภาษาไทยนั้นสามารถจำแนกได้เป็น 2 ทฤษฎีใหญ่ๆ ได้แก่ การขอร้องอย่างตรงไปตรงมา และการขอร้องอย่างไม่ตรงไปตรงมา ทั้งนี้การขอร้องอย่างตรงไปตรงมานั้นสามารถแบ่งออกได้อีกเป็น 2 ทฤษฎีด้วยกัน คือ การขอร้องอย่างตรง

ไปตรงมาที่ไม่มีส่วนตกแตง และการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่มีส่วนตกแตง สำหรับการขอร้องที่มีส่วนตกแตงนั้นยังสามารถจำแนกวิธีการย่อยออกไปอีกเป็น 8 กลวิธีย่อย ได้แก่ การลดความรุนแรงของสถานการณ์ การยกย่องและให้เกียรติผู้ฟัง การแสดงความเป็นกันเอง การเสนอทางเลือก การแสดงความเกรงใจ การแสดงเหตุผล การเสนอข้อแลกเปลี่ยน และการสำนึกบุญคุณ

ในส่วนของรูปภาษาที่แสดงการขอร้องนั้น ผู้วิจัยพบว่าเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อเจตนาขอร้อง ดังนั้น รูปภาษาจะเป็นอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับทฤษฎีในการขอร้องของผู้พูด จากข้อมูลกล่าวพอสังเขปได้ว่ารูปภาษาที่ปรากฏในการขอร้องอย่างตรงไปตรงมา จะมีกริยาหลักที่บ่งเจตนาขอร้องอยู่ด้วย เช่น ขอ ขอร้อง ฯลฯ และอาจปรากฏว่าร่วมกับคำขยายกริยาด้วย แต่กรณีที่การขอร้องนั้นเป็นการขอร้องที่มีส่วนตกแตงจะมีรูปภาษาที่เพิ่มเข้ามาเพื่อสร้างความสุภาพ เช่น คำว่า หนอย หนิดเดียว ฯลฯ ในกลวิธีการลดความรุนแรงของสถานการณ์ คำเสริมบอกสถานภาพ ค่ะ ครับ ในกลวิธีการยกย่องและให้เกียรติผู้ฟัง เป็นต้น บางครั้งอาจทำให้รูปประโยคที่ใช้ขอร้องเปลี่ยนเป็นอย่างอื่น เช่น รูปประโยคคำถามหรือรูปประโยคเงื่อนไขในกลวิธีการเสนอทางเลือก เป็นต้น

ส่วนการขอร้องอย่างไม่ตรงไปตรงมานั้น ไม่มีรูปภาษาใดๆ ที่บ่งเจตนาขอร้องอย่างชัดเจนเหมือนอย่างการขอร้องอย่างตรงไปตรงมา เพราะผู้พูดเลี่ยงไปกล่าวอย่างอื่นแทนการแสดงเจตนาอย่างชัดเจน

ผลการศึกษาความถี่ในการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาไทยพบว่า ผู้พูดนิยมการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่มีส่วนตกแตงมากที่สุด ตามด้วยการขอร้องอย่างไม่ตรงไปตรงมา และการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่ไม่มีส่วนตกแตง ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในการขอร้องนั้นผู้พูดส่วนใหญ่นิยมกล่าวเจตนาอย่างชัดเจน ขณะเดียวกันก็พยายามตกแตงแก้ไขถ้อยคำเพื่อสร้างความสุภาพหรือทำให้เจตนาเบาลง ชี้ให้เห็นว่า ในการขอร้อง ผู้พูดมักคำนึงถึงการสร้างความสุภาพร่วมกับการสร้างประสิทธิภาพในการสื่อเจตนา

ทั้งนี้กลวิธีย่อยของการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่มีส่วนตกแตงที่ผู้พูดนิยมใช้มากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ได้แก่ การลดความรุนแรงของสถานการณ์ การเสนอทางเลือก การยกย่องและให้เกียรติผู้ฟัง การแสดงเหตุผล การแสดงความเกรงใจ การแสดงความเป็นกันเอง การเสนอข้อแลกเปลี่ยน และการสำนึกบุญคุณ ตามลำดับ

ประเด็นการขอร้องที่แปรตามสถานภาพนั้น สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่ผู้พูดทุกสถานภาพนิยมใช้มากที่สุด คือ การขอร้องอย่างตรงไปตรงมา

การขอร้องในภาษาไทยนั้น แม้จะมีวิธีและรูปภาษาที่หลากหลาย แต่จะเห็นว่าวิธีที่ผู้พูดนิยมใช้มากที่สุดนั้นเป็นวิธีที่เข้าใจง่าย และใช้กันจนเป็นธรรมเนียมนิยมในการขอร้อง พิจารณาได้จาก การใช้คำกริยาแบ่งเจตนาขอร้องร่วมกับการตกแต่ง ด้วยคำบางคำ เช่น หน่อยๆ ยากจะหยุดสักพัก ฯลฯ ทั้งนี้วิธีดังกล่าวช่วยสร้างทั้ง ความสุภาพ และประสิทธิภาพในการสื่อเจตนา

ที่มีส่วนตกแต่ง ตามด้วยการขอร้องอย่างไม่ตรงไปตรงมา และการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่ไม่มีส่วนตกแต่งตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบการขอร้องระหว่างผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าสถานภาพเท่ากัน และสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง พบว่า หากผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง จะเลือกใช้การขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่ไม่มีส่วนตกแต่งมากที่สุดเมื่อเทียบกับผู้พูดสถานภาพอื่น ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังจะไม่เลือกใช้กลวิธีดังกล่าวเลย ในทางตรงข้าม ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังจะเลือกใช้การขอร้องอย่างไม่ตรงไปตรงมามากกว่าผู้พูดสถานภาพอื่น ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟังไม่เลือกใช้กลวิธีนี้เลย

ในการเลือกใช้กลวิธีย่อยของการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่มีส่วนตกแต่งนั้น พบว่า ผู้พูดทุกๆ สถานภาพเลือกใช้การลดความรุนแรงของสถานการณ์มากที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบการสร้างความปลอดภัยในการขอร้องของผู้พูดแต่ละสถานภาพ พบว่า ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง จะคำนึงถึงการยกย่องและให้เกียรติผู้ฟังค่อนข้างมากเป็นพิเศษ กล่าวคือ นิยมใช้รองจากการลดความรุนแรงของสถานการณ์พิจารณาได้ชัดเจนมาก การเลือกใช้คำที่แสดงการยกย่องและให้เกียรติผู้ฟัง เช่น คำกริยา ขอความกรุณา ขออนุญาต เป็นต้น ในขณะที่ผู้พูดสถานภาพอื่นนิยมใช้เพียงคำเสริมบอกสถานภาพ ค่ะ ครับ เพื่อยกย่องและให้เกียรติผู้ฟังเท่านั้น

กรณีการเสนอทางเลือก การแสดงเหตุผล และการแสดงความเกรงใจนั้น พบว่าจะมีจำนวนการใช้มากขึ้นเมื่อผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ในทางตรงข้ามจะมีจำนวนการใช้ลดลงเมื่อผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง ส่วนการขดเขยบางสิ่งบางอย่างแก่ผู้ฟังด้วยการเสนอข้อแลกเปลี่ยนและการสำนึกบุญคุณนั้น พบว่า เป็นกลวิธีที่ผู้พูดนิยมใช้น้อยมาก และพบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังนิยมใช้การเสนอข้อแลกเปลี่ยนเป็นจำนวนมากกว่าผู้พูดสถานภาพอื่น ขณะเดียวกันก็พบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟังนิยมใช้การสำนึกบุญคุณเป็นจำนวนมากกว่าผู้พูด

สถานภาพอื่น ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังไม่นิยมใช้กลวิธีดังกล่าวเลย

ในด้านรูปภาษาที่ปรากฏในการขอร้องของผู้พูดสถานภาพต่างๆ นั้น พบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟังจะใช้รูปภาษาที่ไม่เป็นทางการมากกว่าผู้พูดสถานภาพอื่น เช่น การใช้วลีบอกการถามเพื่อสื่อกลวิธีการเสนอทางเลือกนั้น ผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟังอาจใช้คำว่า ได้ปะ ได้ปะ แทนคำว่าได้หรือเปล่า ในขณะที่ผู้พูดสถานภาพอื่นไม่นิยมใช้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความถี่โดยรวมของกลวิธีย่อยที่ปรากฏในการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่มีส่วนตกแต่ง พบว่า ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังนิยมใช้เป็นจำนวนความถี่มากกว่าผู้พูดสถานภาพอื่น ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่ายิ่งผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังก็ยิ่งต้องคำนึงถึงการสร้างความสุภาพมากขึ้น ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังจะให้ความสำคัญน้อยลง

ผลการศึกษาศาการขอร้องที่แปรตามสถานภาพ สะท้อนลักษณะสังคมไทยระบบอาวุโสอย่างชัดเจน ทั้งนี้ สามารถแสดงออกได้ด้วยการเลือกใช้ภาษาที่มีลักษณะแตกต่างออกไป

ส่วนประเด็นการขอร้องที่แปรความยากง่ายของเรื่องนั้นพบว่า ทั้งสถานการณ์การขอร้องที่เป็นเรื่องง่ายและเรื่องยาก ผู้พูดต่างเลือกใช้กลวิธีการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่มีส่วนตกแต่งมากที่สุด ตามด้วยการขอร้องอย่างไม่ตรงไปตรงมา และการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่ไม่มีส่วนตกแต่ง ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ผู้พูดจะนิยมใช้การขอร้องอย่างไม่ตรงไปตรงมามากขึ้นเมื่อสถานการณ์การขอร้องนั้นเป็นเรื่องยาก และผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง

ในการตกแต่งแก้ไขถ้อยคำที่แสดงการขอร้องอย่างตรงไปตรงมา เพื่อสร้างความสุภาพหรือทำให้เจตนาเบาลงนั้น พบว่า ทั้งสถานการณ์ง่ายและยาก ผู้พูดต่างคำนึงถึงการพยายามไม่รบกวนหรือเรียกร้องให้ผู้ฟังช่วยเหลือมากนัก พิจารณาได้จากการนิยมใช้กลวิธีการลดความรุนแรงของสถานการณ์มากที่สุด ตามด้วยการเสนอทางเลือก ทั้งนี้ ผู้พูดจะนิยมกลวิธีดังกล่าวเป็นจำนวนมากขึ้นเมื่อเรื่องที่ขอร้องเป็นเรื่องยาก

เมื่อพิจารณาการขอร้องของผู้พูดแต่ละสถานภาพ พบว่า

ในสถานการณ์การขอร้องที่เป็นเรื่องยากนั้น ผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟังจะให้ความสำคัญต่อการแสดงเหตุผลมากขึ้นกว่าการขอร้องที่เป็นเรื่องง่าย พิจารณาได้จากการที่ผู้พูดนิยมใช้การแสดงเหตุผลรองลงมาจากการลดความรุนแรงของสถานการณ์ ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังจะคำนึงถึงการเสนอทางเลือกมากกว่า ส่วนผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังจะให้ความสำคัญต่อการยกย่องและให้เกียรติผู้ฟังค่อนข้างมาก ทั้งในสถานการณ์การขอร้องที่เป็นเรื่องง่ายและเรื่องยาก

กรณีการเสนอข้อแลกเปลี่ยนและการสำนึกบุญคุณนั้น พบว่า ผู้พูดจะนิยมใช้มากขึ้นเมื่อเรื่องที่ขอร้องเป็นเรื่องยาก แต่อย่างไรก็ตาม จะพบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังนิยมใช้การเสนอข้อแลกเปลี่ยนจำนวนมากกว่าผู้พูดสถานภาพอื่น ส่วนผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟังนิยมใช้กลวิธีการสำนึกบุญคุณเป็นจำนวนมากกว่าผู้พูดสถานภาพอื่น ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังไม่นิยมใช้กลวิธีดังกล่าวเลย

อย่างไรก็ตาม เมื่อสังเกตความถี่โดยรวมของกลวิธีย่อยที่ปรากฏในการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่มีส่วนตกแต่ง จะพบว่ายิ่งเรื่องที่ขอร้องเป็นเรื่องยาก ก็จะมีการตกแต่งแก้ไขถ้อยคำด้วยกลวิธีย่อยต่างๆ เพื่อสร้างความสุภาพมากขึ้น และถ้าหากผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังด้วยแล้ว ก็จะมีการตกแต่งแก้ไขด้วยกลวิธีย่อยต่างๆ มากขึ้น

ผลการศึกษาศาการขอร้องที่แปรตามความยากง่ายของเรื่อง แสดงให้เห็นว่า หากสถานการณ์ขอร้องนั้นเป็นเรื่องยาก หรือทำให้ผู้พูดต้องเดือดร้อนลำบากใจ ผู้พูดก็จะพยายามสร้างความสุภาพหรือทำให้เจตนาเบาลงอีก อย่างไรก็ตาม หากผู้พูดมีสถานภาพที่ต่างกัน การเลือกใช้กลวิธีการขอร้องก็อาจแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่าสถานภาพของผู้พูดนั้นมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความนิยมในการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องที่มีความยากง่ายแตกต่างกัน

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า การใช้ภาษาเพื่อสื่อเจตนาขอร้องนั้นมีวิธีและรูปภาษาที่หลากหลาย ทั้งนี้สะท้อนถึงพฤติกรรมการใช้ภาษาของมนุษย์ว่าไม่ได้เป็นไปตามแบบแผนที่แน่นอน เจตนาที่สื่อออกไปนั้นก็ได้ไม่ได้ผูกติดอยู่กับรูปภาษารูปใดรูปหนึ่ง ในขณะที่รูปภาษาเองก็อาจสื่อความหมายได้มากกว่า 1 ความหมายเช่นกัน ฉะนั้น การทำความเข้าใจเจตนาที่แท้จริงของผู้พูดจึงต้องอาศัยบริบทแวดล้อมช่วยในการพิจารณา

จากการศึกษากลวิธีการขอร้องในภาษาไทย จะเห็นว่าผู้พูดนิยมขอร้องด้วยวิธีการที่ชัดเจน ตรงไปตรงมา แต่มีการตกแต่งถ้อยคำเพื่อสร้างความสุภาพมากขึ้น ทั้งนี้ในการสร้างความสุภาพด้วยกลวิธีทั้ง 8 วิธี

ที่ได้เสนอไป พบว่า ผู้พูดนิยมใช้กลวิธีการลดความรุนแรงของสถานการณ์มากที่สุด ในขณะที่นิยมใช้กลวิธีการเสนอข้อแลกเปลี่ยนและสำนึกบุญคุณน้อยมาก อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการขอร้องที่แปรตามปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟัง และความยากง่ายของเรื่อง จะพบว่าปัจจัยทั้ง 2 นั้น ไม่มีผลต่อความนิยมในการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องเท่าใดนัก เพราะไม่ว่าผู้พูดจะมีสถานภาพเช่นใด และขอร้องด้วยเรื่องที่ยากหรือยาก ต่างก็นิยมใช้การลดความรุนแรงของสถานการณ์มากที่สุด ในขณะที่นิยมการเสนอข้อแลกเปลี่ยนและสำนึกบุญคุณน้อยที่สุดเช่นกัน แต่กระนั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า สถานภาพของผู้พูดกับผู้ฟัง และความยากง่ายของเรื่องมีผลต่อจำนวนความถี่โดยรวมของการเลือกใช้กลวิธีย่อยของการขอร้องที่มีส่วนแตกต่างกัน กล่าวคือ ยิ่งผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง และถ้าหากเรื่องที่ขอร้องเป็นเรื่องยาก ความถี่ในการเลือกใช้วิธีย่อยก็จะมากขึ้น ในทางตรงข้าม หากผู้พูดมีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง และเรื่องที่ขอร้องเป็นเรื่องง่าย ความถี่ในการเลือกใช้กลวิธีย่อยก็จะน้อยลง

อนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟัง และความยากง่ายของเรื่องแล้ว พบว่า ปัจจัยด้านสถานภาพมีอิทธิพลต่อการขอร้องในภาษาไทยมากกว่าปัจจัยด้านความยากง่ายของเรื่อง กล่าวคือ ในสถานการณ์การขอร้องที่มีความยากง่ายเช่นเดียวกัน แต่ผู้พูดมีสถานภาพต่างกัน ผู้พูดแต่ละสถานภาพจะนิยมใช้กลวิธีต่างกัน พิจารณาได้จากกรณีที่ไม่ว่าสถานการณ์ที่ขอร้องจะง่ายหรือยาก ผู้พูดสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังจะนิยมใช้กลวิธีการเสนอทางเลือกหรือการลดความรุนแรงของสถานการณ์ ในขณะที่ผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังกลับนิยมใช้กลวิธีการยกย่องและให้เกียรติผู้ฟังมากกว่า เป็นต้น ในทางตรงข้าม หากให้สถานภาพของผู้พูดเป็นตัวตั้ง และให้การขอร้องนั้นแปรตามความยากง่ายของเรื่อง พบว่า กลวิธีที่ผู้พูดนิยมใช้จะไม่ต่างกัน พิจารณาได้จาก กรณีของผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังนั้น จะนิยมใช้การเสนอทางเลือกหรือการลดความรุนแรงของสถานการณ์ ทั้งในสถานการณ์การขอร้องที่เป็นเรื่องง่ายและเรื่องยาก เป็นต้น

แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟัง มีบทบาทต่อการขอร้องของคนไทย ทั้งนี้ สะท้อนลักษณะสังคมไทยที่ให้ความสำคัญต่อระบบอาวุโส หรือค่านิยมเรื่องผู้ใหญ่ ผู้น้อยมาก ผลที่ได้สอดคล้องกับที่ ทศนีย์ ทองสว่าง (2537: 75) ได้กล่าวว่า

ค่านิยมเรื่องการเคารพผู้อาวุโส นั้น เป็นค่านิยมที่มีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับอยู่ในระบบโครงสร้างของสังคมไทยอยู่เสมอ งานวิจัยนี้จึงชี้ให้เห็นว่า ในการขอร้องนั้น คนไทยเลือกใช้วิธีการขอร้องโดยพิจารณาภายใต้กรอบของขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมไทย

สรุปได้ว่า การขอร้องในภาษาไทยนั้น แม้จะมีวิธีและรูปแบบที่หลากหลาย แต่จะเห็นว่าวิธีที่ผู้พูดนิยมใช้มากที่สุดนั้นเป็นวิธีที่เข้าใจง่าย และใช้กันจนเป็นธรรมเนียมนิยมในการขอร้องพิจารณาได้จาก การใช้คำกริยา บ่งเจตนาขอร้องร่วมกับการตกแต่งด้วยคำบางคำ เช่น หน่อย ยาก จะหยุดสักพัก ฯลฯ ทั้งนี้วิธีดังกล่าวช่วยสร้างทั้งความสุภาพ และประสิทธิภาพในการสื่อเจตนาสำหรับการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องนั้น ผู้พูดพิจารณาโดยคำนึงถึงบริบทของธรรมเนียมสังคมและวัฒนธรรมไทยแสดงให้เห็นว่า ขนบธรรมเนียมทางสังคมนั้นมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมการใช้ภาษาของมนุษย์อย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการขอร้องในภาษาไทย ทำให้ผู้วิจัยพบประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจ และนำไปศึกษาวิเคราะห์ได้อีก เช่น การศึกษาการขอร้องที่แปรตามปัจจัยด้านอาชีพ เนื่องจากการศึกษาการขอร้องที่แปรตาม

การใช้ภาษาเพื่อสื่อเจตนาของรื่องนั้น มีวิธีและรูปภาษาที่ หลากหลาย ทั้งนี้สะท้อนถึงพฤติกรรมการใช้ภาษาของมนุษย์ว่า ไม่ได้เป็นไปตามแบบแผนที่แน่นอน เจตนาที่สื่อออกไปนั้นก็ไม่ได้ พูกติดอยู่กับรูปภาษารูปใดรูปหนึ่ง ในขณะที่รูปภาษาเองก็อาจสื่อ ความหมายได้มากกว่า 1 ความหมายเช่นกัน ฉะนั้น การทำความเข้าใจเจตนาที่แท้จริงของผู้พูดจึงต้องอาศัยบริบทแวดล้อมช่วย ในการพิจารณา

สถานภาพ ผู้วิจัยพบข้อสังเกตอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการขอร้องของผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ฟัง ได้แก่ กลุ่มครูที่ขอร้องเพื่อนร่วมงาน และกลุ่มนักเรียนขอร้องเพื่อนนักเรียนด้วยกัน พบว่า ถึงแม้คนกลุ่มนี้จะเป็นตัวแทนของผู้พูดที่มีสถานภาพเท่ากัน แต่บางครั้งก็มีความนิยมในการใช้กลวิธีที่ต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มครูมีแนวโน้มในการใช้กลวิธีการยกย่องและให้เกียรติผู้ฟังมากกว่ากลุ่มนักเรียน ในทางตรงข้ามกลุ่มนักเรียนนิยมการแสดงความเป็นกันเองมากกว่ากลุ่มครู

จากข้อสังเกตดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่าการศึกษากการขอร้องของผู้พูดที่มีอาชีพต่างๆ กันน่าจะให้เห็นการขอร้องของคนไทยในอีกมุมมองหนึ่งที่น่าสนใจ เช่น การขอร้องของครู กับการขอร้องของพระสงฆ์ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังอาจจะศึกษาการขอร้องในภาษาไทย เปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน เพื่อวิเคราะห์ว่ามีกลวิธีเหมือนหรือต่างจากการขอร้องในภาษาไทยอย่างไร และอาจจะศึกษาศาสตร์ด้านลักษณะน้ำเสียง หรือการเปลี่ยนแปลงของเสียง เช่น เสียงของคำบอก มาลา “นะ สิ เถอะ ละ” เพื่อให้เข้าใจเจตนา และกลวิธีการขอร้องที่ผู้พูดเลือกใช้ชัดเจนขึ้น ☺